SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 41. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 4, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го БЕРЕЗНЯ 1989 Ч. 41. РІК XCVI.

Інж. М. Шпонтака переобрано на голову Округи УНС в Ню Йорку

Інж. М. Шпонтак

Ню Йорк (В. Л-ць). — Загальні збори нюйоркської Округи Українського Народного Союзу, до якого входять 35 Відділів Метрополітального Ню Йорку, відбулися в п'ятницю, 10-го лютого ц.р., у приміщенні Об'єднання Українців „Самопоміч" і позначилися не тільки діловістю перебігу нарад, але в першу чергу вичерпмістю важливих інформацій, що їх передали присутнім (35 учасників, представників відділів), члени Головного Екзекутивного Комітету — головний предсідник д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан і почесний член Головного Уряду Марія Душник.

У висліді зборів присутні переобрали на голову відомого союзового і громадського діяча інж. Михайла Шпонтака, а до Управи увійшли ще такі особи: Іван Яремчук і Марія Кульчицька, заступники голови, Михайло Юзенів, секретар, Іван Хома, касир, ред. Володимир Левенець і Марія Душник, референти преси, Стефанія Рудик і Степан Чума, референти імпрез, Іван Пригода, Роман Форостина, організаційна комісія, Маріон Климишин і Галина Кузьма, вільні члени. Контрольну комісію далі погодились очолювати мгр Онуфрій Германюк, мистець-маляр Тарас Шумилович і Юрій Костів.

Голова Округи М. Шпонтак, відкриваючи збори і проголошуючи їх правосильними, привітав вже згаданих членів Екзекутивного Комітету та усіх зібраних. Зборами проводив мгр Іван Винник, І. Яремчук, заступник, і М. Юзенів, секретар. Обрано також Номінаційну комісію з трьох осіб — С. Чума, Іван Пригода і Ю. Костів. Добре списаний протокол відчитав М. Юзенів, після чого голова звітував за діяльність Округи УНС в минулому році, розпочинаючи від останніх Загальних зборів, які відбулися 28-го квітня 1988 року. Протягом звітнього часу Управа відбула одні організаційні наради, у яких взяли участь 34 представники відділів і головний предсідник д-р І. Флис та працівники в Головній Канцелярії Іван Бойко і Андрій Воробець, які поділилися з присутніми своїм поглядом на справи організування нових членів

(Закінчення на стор. 3)

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ ЗГУРТОВАНОЇ У СВІТОВОМУ КОНҐРЕСІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ТА УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ НА РУКИ ПРЕЗИДЕНТОВІ СКВУ ЮРІЄВІ ШИМКОВІ

Стверджуючи атмосферу оновлення духовности на Україні, звертаємо увагу культурної, інтелектуальної й вільної громадськости на закордоні щодо ініціятиви Української асоціяції незалежної творчої інтеліґенції та творчої спільноти в Українській ССР підтримати ідею творчої свободи у всіх ділянках мистецтва.

І беручи до уваги асиміляційний тиск псевдокультурних та духовно ворожих осередків на нашій батьківщині Українська асоціяція незалежної творчої інтеліґенції та інтелектуально-свідома фундація продовжує чинити опір в змаганні супроти духовної кризи та ідеологічного сусловсько-маланчуківського визиску культури засобами позацензурних та самвидавчих орґанів.

Такими незалежними виданнями на рідній землі є науково-культурний альманах „Євшан-зілля" за редакцією Ірини та Ігоря Калинців, культурно-мистецьке видання „Кафедра" за редакцією Михайла Осадчого та Степана Сапеляка, „Український Вісник" за редакцією Михайла Гориня та В'ячеслава Чорновола, культурно-мистецький журнал „За Порогами" за редакцією Івана Сокульського, культурно-мистецький журнал „Сніп", що в Харкові, за редакцією Валерія Бондаря та низка інших.

Підсумовуючи сказане та опираючись на традиції солідарности з нами діячів культури у вільному світі та громадськости популяризувати й примножувати самобутність культури українського народу в найкращих її формах та обороняти його культурні й історичні цінності на всіх відтинках історичної пам'яти за мистецьку незалежність й державність — Закликаємо українську громадськість, Раду в справах культури при Секретаріяті Світового Конгресу Вільних Українців, а також українські видавництва у вільному світі допомогти вищезгаданим позацензурним виданням технічно й матеріяльно, щоби забезпечити творчу й культурну працю до часу повної демократизації в СССР, коли змога самостійного культурного розвою на Україні стане незалежною й безкомпромісною індивідуально й спільно.

Ірина Стасів-Калинець, Василь Барладяну, Михайло Осадчий, Степан Сапеляк, Богдан Горинь, Валерій Бондар, Іван Сокульський, Олесь Шевченко, Микола Горбаль, Володимир Яворський, Михайло Горинь, Богдан Ребрик, Іван Гель.

У ПОЛЬЩІ ВІДБУЛИСЯ АНТИСОВЄТСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Варшава. — Голова ради міністрів Польщі Мечислав Раковський офіційно попросив пробачення в амбасадора СССР у Польщі Володимира Бровикова за „антисовєтські ексцеси", що мали місце під час студентських демонстрацій у Кракові минулого тижня.

Мова йде про маніфестацію, влаштовану у краківському Ягеллонському університеті 23-го лютого, тобто в день, коли в Совєтському Союзі відзначали 71-шу річницю створення Совєтської армії.

У понеділок, 27-го лютого, представник польського уряду Єжи Урбан виступаючи на польській талевізії, сказав, що учасники студентської демонстрації у Кракові „осквернили пам'ятник совєтським воякам" і несли портрет совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова, „кидаючи в нього різні предмети". Поведінку студентів Є. Урбан назвав „діями злочинного характеру, що виражали ненависть до совєтського лідера, якого поважають у всьому світі".

Урбан підкреслив, що серед демонстрантів були прихильники забороненої Незалежної спілки студентів, Конфедерації незалежної Польщі, а також профспілкового об'єднання „Солідарність".

У понеділок перед будинком Ягеллонського університету в Кракові зібралися 2,000 студентів, які оголосили дводенний бойкот занять. У той же день, виступаючи на мітинґу у Вроцлаві, лідер „Солідарности" Лєх Валенса закликав учасників демонстрації вести себе стримано і сказав, що він „на колінах молить студентів" не допускати ексцесів.

На переговорах, що відбулися у Варшаві „за круглим столом" між урядом і представниками опозиції, за свідченням їх учасників, у понеділок був досягнутий проґрес у справі відновлення в правах Незалежної спілки студентів, яка була заборонена у 1981 році одночасно з „Солідарністю" за підтримку останньої. Однак Є. Урбан підкреслив, що леґалізація студентської спілки буде залежати від того, чи вдасться її керівникам переконати студентів утриматися від насильницьких дій і антисовєтських висловлювань.

Л. ЗАЙКОВ ВИСТУПАЄ ПРОТИ ВІЛЬНОДУМЦІВ

Москва. — Газета „Вашінґтон Таймс", покликуючись на кореспондента агентства Ройтерс, повідомляє, що Лев Зайков, який змінив Бориса Єльцина на пості першого секретаря Московського міського комітету партії, виступаючи недавно на міській партійній конференції, закликав покласти кінець вільному слововираженню, маючи на увазі московську вулицю Арбат, яка стала подібною до стіни пекінського університету, де китайські дисиденти вивішували „дацзибао".

За словами Л. Зайкова, у районі Арбату склалася недопустима ситуація, в якій під ширмою демократії розквітає відкритий антисовєтизм.

„Ми зобов'язані рішуче боротися проти екстремістів, націоналістів і їх спроб створити організовані групи, — сказав Зайков. — Ця боротьба не повинна розглядатися як порушення демократії".

Кореспондент аґентства Ройтерс пише, що виступ Зайкова відображає зростаюче незапокоєння властей з приводу того, що свобода слова, яка вважалася ознакою ґласности, набуває останнім часом явно політичного забарвлення, яка дуже не подобається керівництву.

Старий Арбат, по якому заборонений рух автомобільного транспорту, став улюбленим місцем москвичів, які хочуть „вилити душу". Однією з форм „вільної творчости" стала торгівля короткими віршованими інвективами владі, за будь-яке з них ще не так давно авторів притягнули б до кримінальної відповідальности. „Володарі-царі, — говориться в одному з таких дацзибао, — приходять і відходять. Кожний обвинувачує в бідах, що оточують нас, свого попередника". „Їм не дорогі ні честь, ні правда, — сказано у другому експромті. — Як тільки Ґорбачов всіх нагодує, він залишить все своє завзяття".

Художники-аматори вільно продають на Старому Арбаті свої твори, і ідеологів-пуристів не може не турбувати вибух нудизму, який часто переходить у відкриту порнографію.

Зайков у своїй промові не знайшов ліпшого, як звернутися до традиційних моральних вартостей, „притаманних героїчній робітничій клясі". За словами лідера московських комуністів, багато робітників висловлюють відкрите незадоволення пануючою вседозволеністю.

„На Арбаті, — заявив Зайков, — знайшли своє пристановище паразити, бродяги і антисоціяльні елементи. Чому, цікаво, комуністи району не доможуть місцевим мешканцям покінчити з цим неподобством?"

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ МІНЯЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ДО КНИЖКИ С. РУШДІ

Лондон, Великобританія. — Британський міністер закордонних справ Джефрі Гов, відбув довшу розмову з прем'єр-міністром Марґарет Тачер у справі погрози Ірану розірвати дипломатичні зв'язки, якщо Англія не відсепарується і не засудить книжку британського письменника Салмана Рушді, яка появилася недавно на ринку під заголовком „Диявольські вірші", і після того склав примирливу заяву в імені уряду Великобританії, що книжка Рушді образлива не тільки для Ісляму, але також для Великобританії, яку Рушді порівнює з гітлерівською Німеччиною. Заява міністра Гова була передана радіостанцією Бі-Бі-Сі у форму інтерв'ю, щоб впевнитись в тому, що голос офіційного речника Великобританії виразно почують у Теґрані люди, тобто прихильники аятолли Хомейні, який, як відомо, видав засуд смерти на письменника за образу Ісляму.

Із заяви міністра закордонних справ Великобританії Дж. Гова виразно виходить, що Великобританія не бажає під теперішню пору розривати дипломатичних зв'язків з Іраном і тим самим збільшувати терористичну активність прихильних до Ірану груп, не тільки на території Британії, але також проти британських інтересів у світі.

Урядові чинники в Лондоні надіялись, що в цій справі говоритиме з аятоллою Хомейні міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе, який недавно відвідував деякі країни на Близькому Сході, але Москва, як виглядає з вислідів поведінки міністра в Ірані, не то що не порушувала справи книжки С. Рушді на найвищому рівні, тобто у розмові з Хомейні, але сама була зацікавлена поліпшенням відносин між Теґраном і Москвою, тому міністер Шеварднадзе оминав під час розмов усі драстичні питання і навпаки, пропонував своє посередництво між Іраном й іншими західніми державами з якими, мовляв Совєтський Союз перебуває тепер у добрих відносинах.

Покищо не відомо чи іранські екстремісти зацікавлені поліпшенням співпраці з демократичними країнами, але в загальному Державний департамент ЗСА не дуже задоволений поведінкою Шеварднадзе в Теґрані і його залицянням до тамошнього диктатора у священній рясі.

У зв'язку з тим, що не всі британці задоволені становище уряду до цієї голосної в останньому часі справи, бюро міністерства закордонних справ намагалося применшити значення заяви Гова кажучи, що нічого, мовляв, не сталося, „це була тільки звичайна заява чи висловлення опінії одного з членів кабінету". Очевидно пояснення бюра вводить в блуд тих британських громадян, які повністю підтримують письменника С. Рушді і його право писати те, що він хоче, без страху, що якийсь здеґенерований диктатор платитиме терористам мільйони за його голову, як у середньовіччі.

Що Москва хоче спекти свою печеню на розпалених пристрастях книжки С. Рушді нічого дивного. Подібні ситуації існували вже раніше і цього треба було сподіватися. Але, що Великобританія виречеться свого громадянина, щоб зберегти дипломатичні зв'язки з одним з найбільш радикальних диктаторів сьогоднішнього світу, то треба направду дивуватися, — кажуть розважніші політичні аналітики.

У Західній Німеччині зник американський вояк

Франкфурт. — Як повідомили представники американської армії, в Західній Німеччині зник 21-річний вояк Майкл Перрі, авто якого було знайдене рядом зі східньонімецьким кордоном. Зразу ж почали висувати здогади, що американський вояк втік у Східню Німеччину, однак командування заявило, що покищо не може підтвердити цієї версії, але не виключає й інших варіянтів.

М. Перрі, спеціяліст з ділянки електронічної розвідки, служив у Західній Німеччині від 4-го березня 1988 року. Він народився в місті Лаґуна Ніґель в Каліфорнії. 21-го січня Перрі не появився у своїй військовій частині, а 23-го лютого службове авто, яке він взяв з дозволу начальства, було знайдене біля прикордонного міста Оберзуля, розташованого 50 км від Фульди, де вояк служив в 11-му полку повітряно-десантних військ ЗСА.

Фульда знаходиться 100 км на північний схід від Франкфурту.

Як повідомила неофіційна армійська газета „Старс енд Страйпс", військове на-

(Закінчення на стор. 3)

У Філядельфії вшанують Т. Шевченка

Філядельфія. — Місцева українська громада відзначить дату народження Тараса Шевченка в неділю, 12-го березня ц.р., в год. 4-ій по полудні в залі Українського Освітньо-Культурного Центру.

УКК - Українська Громада Метрополітальної Філядельфії - УАКРада спільно заплянували проведення цьогорічної академії Т. Шевченка. Святочне слово матиме Раїса Руденко, колишній в'язень совєтських ҐУЛаґів, Марта Кокольська-Мусійчук, сопрано, виконає вокальну частину програми. Ангелина Лимаренко виконає мистецьку рецитацію, Юрій Китастий, соліст Київської філармонії, виступить з музичним виконанням на віолончелі, фортепіяновий супровід піяністка Роксоляна Огродник-Гарасимович. Жіночий хор „Троянда" під мистецьким керівництвом Софії Берик-Шульц дасть свій вклад у мистецьку програму академії.

Організатори цієї імпрези запрошують до численної участи все українське громадянство Філядельфії та околиці.

В Торонто плянують побудову піклувального дому

Торонто. (В. Б.). — Англомовна газета „Торонто Стар" з 16-го лютого ц. р. помістила репортаж своєї співробітниці Стейсі Івасюк про готування української католицької парафії св. Димитрія в Етобіко побудувати піклувальний дім. Репортаж С. Івасюка має заголовок: „Український піклувальний дім жде затвердження провінційних властей".

Речник цього проєкту, сотрудник церкви св. Димитрія, о. Тарас Лозинський заявив, що негайно після згоди провінційного уряду, парафія приступить до будови дому, потреба якого відчувається дошкульно, бо літні українці в Канаді становлять 14 відсотків свого суспільства в порівнянні до 9 відсотків загалу населення Канади. Сама метрополія Торонто має 400 літніх українських громадян, які потребують опіки в приюті.

Проєкт побудувати такий дім постав п'ять років тому, а здійсненням його займається „Комісія розбудови парафіяльної резиденції св. Димитрія". Запляновааний чотириповерховий будинок буде здвигнений на приготованій під будову площі між Роял Йорк Ровд і Інґлетон авеню. В домі буде 151 ліжко в комбінованих приватних і півприватних квартирах та в адміністраційних секціях. Мешканці третього й четвертого поверхів матимуть дижурні пункти медсестер з 24-годинною обслугою. На партері буде простора їдальня, кафетерія для пожильців і гостей, каплиця та кімната для зайнять. Комбінований сальон краси і фризієрня дасть змогу мешканцям дбати про свій зовнішній вигляд.

(Закінчення на стор. 3)

ІЗ ЩОТИЖНЕВОЇ ХРОНІКИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ СПІЛКИ

13-го січня 1989 року в селищну раду Бурштина на Івано-Франківщині був викликаний активіст Української Гельсінкської Спілки, робітник Михайло Гачинський, що разом із кількома активістами і симпатиками УГС зібрав 4,000 підписів під зверненням УГС із закликом ліквідації атомової енерґетики в Україні. Йому пред'явили п'ять інспірованих владою листів від жителів Бурштина із звинуваченням Гачинського і його товаришів, що вони чинять тиск на людей при збиранні підписів, що не відповідає дійсності. Гачинський спростував ці вигадки і домовився з владою, що 3-го лютого він і його товариші із спілки зустрінуться із представниками влади і окремими жителями Бурштина і розкажуть як про кампанію проти атомової енерґетики так і про принципи Української Гельсінкської Спілки.

14-го січня в Донецьку відбулися установчі збори Товариства Рідної Мови ім. Шевченка. В залі було біля 300 осіб. Російськомовний донецький письменник Жуковський, що вів зборами, запропонував обрати в Раду товариства осіб за заздалегідь складеним в партчиновницьких кабінетах списком, куди не ввійшли навіть ініціятори зборів, якими були Гордосевич, Оліхнович та інші. Абсолютна більшість людей проголосувала проти цього списка. Збори після жвавого обговорення виставили своїх кандидатів, з яких і обрали Раду товариства. Очолив Раду викладач університету Загнідко. Голосуванням також було прийнято рішення називатися „Товариством Української Мови". Все це викликало невдоволення в донецьких владців. Пішли в хід приховані погрози на адресу товариства і його активістів, а 21-го січня члени Ради товариства зібралися на своє перше засідання, на якому Загнідко, наляканий погрозами обкому партії, заявив, що треба міняти склад Ради і утворити її згідно із списком Жуковського. Проте ця пропозиція членами ради була з обуренням відхилена. В результаті було звільнено Загнідка і обрано головою Товариства кандидата технічних наук Білецького.

17-го січня у Києві на засіданні Комітету „Меморіял" гостро критикувалося становище урядової комісії, що займається дослідженням поховань під селом Биковня. Очолює цю комісію генерал-лейтенант Гладиш, міністер внутрішніх справ УССР. Його головування причинилося до зволікання у вивченні проблеми. Комісія ставить собі за ціль довести, що причетними до знищення тисяч людей у Биковні є не енкаведисти, а фашисти. На засіданні комітету „Меморіял" було вказано на необхідність проведення мітингу, як одного із дієвих заходів у вирішенні цієї проблеми. Створено комітет для підготови мітингу, куди увійшли представники УГС, Товариства „Спадщина" і Товариства „Громада" та інших організацій.

26-го січня у Тернополі відбулися установчі збори тернопільської філії УГС. Збори відбулись на приватній квартирі. Головою тернопільської філії УГС затверджено Левка Горошівського. Від виконкому УГС на зборах був присутній Михайло Горинь.

28-го січня, о 3-ій год. по полудні в Калуші Івано Франківської области було затримано редактора „Українського вісника" Вячеслава Чорновола, його дружину Атену Пашко, іванофранківського науковця і поета Миколу Симчича та львів'янина Василя Куйбіду, що їхали автом до Івано-Франківська, де 29-го січня мав відбутися мітинг в пам'ять жертв сталінізму.

(Закінчення на стор. 4)

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н.Й. - 89-ий Відділ Союзу Українок Америки повідомляє, що Школа Українознавства влаштовує концерт у честь Тараса Шевченка в неділю, 12-го березня ц.р., в церковній залі о год. 12-ій полудня після Богослуження. В програмі концерту є святкова доповідь Івана Коровицького про життя і творчість Великого Кобзаря, виступи учнів Школи Українознавства, рецитація Евгенії Рубчак, виступ хору „Золотий Гомін" під дириґентурою д-ра Олега Волянського і чоловічого хору „Трембіта" 56-го Відділу ООЧСУ під дириґентурою Степана Яца.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ Боріс Ґромов, колишній головкомандувач совєтських окупаційних військ в Афганістані, виступив з рішучим запереченням версії академіка Андрея Д. Сахарова про те, що совєтські гелікоптери і джетові літали бомбили свого часу в Афганістані свою піхотну дивізію і що під час цього бомбарування загинуло тоді чимало вояків і старшин. Цю інформацію свого часу подавала одна канадська радіостанція, але тоді мало хто прив'язував до цього випадку увагу. Тепер Сахаров, перебуваючи у свого зятя Єфрема Янкелєвіча в Массачусетс, підтвердив цей прикрий випадок. Ґромов, очевидно, категорично заперечує таку можливість і заявляє кореспонентові газети „Красная Звезда", що він ніколи не чув про подібний випадок. Він авторитетно заявляє, що ці факти, мовляв, були видумані ворожими до СССР західніми колами. Янкелєвіч натомість підкреслив, що у зв'язку з наявними фактами, про які йому розказував А. Сахаров, в нього немає причини вірити Ґромову і відмовлятися від раніших свідчень.

У ВІВТОРОК, 28-ГО ЛЮТОГО ц.р., у литовських газетах був надрукований повний текст поправок до конституції республіки, які забезпечують місцевим властям право вета на всесоюзне законодавство, яке, на їхню думку, може шкодити республіканським інтересам. Проєкт покищо має дискусійний характер і він буде одобрений тільки тоді, коли його свалять на численних прилюдних зібраннях і на формальному пленумі Верховної Ради Литовської ССР.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВА ДОСЛІДНА РАДА, простудіювавши найбільш об'ємистий та докладний науковий звіт про досліди з ділянки харчування та здоров'я, закликає американських громадян, щоби з'їдали менше соли та товщів, щоб запобігти хворобам. Рекомендації зладжені окремим комітетом Крайової дослідчої ради, включають також спонукання до споживання більшої, як досі кількости складних вуглеводнів, тобто городини, бобових плодів, овочів, і зернових каш. Там же рекомендується також проти вживання всяких дієтичних додатків як: фібри, транів, вітамін і кальцію.

НАПОЛЕГЛИВІСТЬ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ однієї людини, в цьому випадку однієї розлюченої американської матері, таки може довести до бажаних наслідків. Йдеться тут про одну з телевізійних програм п. н. „Одружені... з дітьми" телевізійної мережі Фокс, яка хоча й досить популярна серед глядачів то наскрізь голосна та зухвала у своїх епізодах. Террі Раколта з Дітройту, протестуючи проти цієї програми, одинцем зуміла добитись неабияких успіхів, бо спрямувала свої невдоволення у найбіль зрозуміле та вразливе місце американської психіки — грошей. Бож всім відомо, що телевізійні програми завдячують своє існування тим чи іншим постійним оголошенням даних продуктів чи виробів на телевізійних екранах. Т. Раколта, з'ясовуючи кільком великим фірмам, що саме оголошували свої вироби під час цієї програми, своє наставлення і опозицію до якраз цієї програми, отримала від них потвердження про відтягнення своїх оголошень. Фірми, що відтягнули оголошення це, Проктор і Ґембл, МекДоналд, Тембрендс і Кімберлі-Кларк та Кока-Кола. Немає сумніву, що ця акція погано відібється на дальшому тягу цієї програми, а Т. Раколта перед кореспондентами засобів масової інформації заявила, що опонує проти цієї програми бо „в ній зухвала експлуатація жінок, сексу та протиродинне наставлення".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Науковець про невідхильний розвал СССР

У минулонедільному журнальному додатку до „Ню Йорк Таймсу" з 26-го лютого ц. р. появилася обширна стаття колишнього дорадника у справах Крайової безпеки за президентури Джіммі Картера, Здзіслава Бжезіньского п. з. „Чи совєтська імперія сама себе знищить?" — Редакція пояснює, що ця стаття — це вийняток із нової книжки автора п. з. „Великий провал: народини і смерть комунізму у XX сторіччі". Від себе додаймо, що Збіґнєв Бжезіньскі, — професор політичних наук у Колюмбійському університеті в Ню Йорку, це один із щораз більшого гурту польських учених, які належать до так званої школи ревізіоністів: таврують період шляхетччини в історії Польщі, таврують політику національної асиміляції у відродженій Польщі між двома світовими війнами та пропаґують прометеївську ідею союзу всіх поярмлених Московщиною народів, зокрема й особливо Польщі й України. Це ідеологія польської паризької „Культури".

З. Бжезіньскі із подивуґідною логікою доказує, як у Совєтському Союзі проходить процес подій — він проходить поволі, з різними можливостями на ходу, але веде невідхильно, обов'язково до розпаду імперії та до загину комунізму в СССР і скрізь у світі.

Міхаїл Ґорбачов проголосив свої гасла гласности і перебудови під тиском економічної кризи. Він правильно зрозумів, що не можна перевести зміни в економіці без зміни у політиці. Але не передбачив одного: що осмілівши людей лібералізацією у ділянці цензури слова і друку — постане масовий свободолюбний рух у різних поярмлених Московщиною народів. Почалося від балтійських країн і ген далеко від них — у мусулманських країнах. Бжезінські називає Україну з її чорноземом і промислом та свободолюбними традиціями, як найбільш загрозливу для цілости СССР. Але цей націоналістичний рух почався також і на корінній Московщині, відродивши давній московський шовінізм, сполучений із імперіялізмом. Найкращою розв'язкою цієї заплутаної ситуації була б дійсна конфедерація теперішніх тільки на папері „самостійних" совєтських республік, але до такої конфедерації не допустить відроджений корінно-московський шовінізм-імперіялізм, який має союзника у комуністичному бюрократичному апараті, що взагалі не хоче ніяких демократизуючих реформ. Тому, логічно, автор не включає, що прийде в СССР до військового перевороту, може навіть із загином самого Ґорбачова, і що вернеться доба Брежнєва. Але поворот до партійної диктатури з поліційним терором не зможе вже зберегтись. Ґорбачов несвідомо відчинив скриньку Пандори: за антично-грецькою мітологією Пандора, перша смертна жінка у світі, з пімсти за свою смертність відчинила скриньку, з якої висипались на світ усі можливі недуги. Тих недуг тепер вже не можна буде загнати назад до відчиненої скриньки. Бжезіньскі передбачає, що в першому чвертьріччі наступного сторіччя прийде невідхильно до розвалу „єдиної неділимої" Росії в її теперішній формі Совєтського Союзу.

До такого завершення сучасного процесу в СССР причиняться комуністичні сателітські країни. Найбільш уже усамостійнилась від Москви, Мадярщина. За нею іде Польща. Комунізм в обох тих країнах не має коренів, був штучно насаджений і ніколи не був популярний. Не можна виключити, що упадок комуністичного режиму в сателітській країні відіб'ється на відносинах у СССР. Але одне певне: розпад совєтської імперії буде одночасно загином комунізму. Збіґнєв Бжезіньскі не вдається в роздуми, що станеться після упадку центральної влади в Москві — чи зможуть заповнити цю пустку поярмлені народи новим, цим разом успішним, визвольницьким здвигом?! На це питання ніхто не має іншої відповіді, як тільки висловлення надії. Бжезіньскі пригадує, що на шляху від Гельсінок до Леніґраду, вже на совєтському боці, большевики влаштували великий квітник, склавши із квіток напис: „Усі шляхи ведуть до комунізму". Підсумовуючи свої аналітичні завваги щодо наслідків перебудови — приходить до висновку, що всі шляхи ведуть до загину комунізму. На сторінках „Свободи" неоднократно висловлювано переконання, що кожна аномалія мусить швидше чи пізніше скінчитися. Комуністичний експеримент коштував життя мільйонам невинних людей. Але він був і є аномалією — і він мусить скінчитися.

Н. Осока

ДОНОС — ОСНОВА РЕПРЕСІЙНОЇ МАШИНИ

II.

У документі ч. 1 записано: „Прийнявши до уваги заяву Корьовіної, з якої видно, що Чучаліна Матрьона займається контреволюційною агітацією серед колгоспників, народний слідчий Кузнецького району міста Сталінськ постановив: Порушити кримінальне переслідування проти громадянки Чучаліної М. по статті 58-10 частина 2-га Кримінального Кодексу РСФСР. Народний слідчий А. М. Сєсов".

Документ ч. 3 виказує таку характеристику: „Чучаліна М. М. до 1933 року жила одноосібно, походить із селян-середняків. Належить до релігії старовірів, тобто кержаків. Під час масової колективізації з 1929 по 1932 рік в колгосп не вступала, а вступила лише в 1933 році в колгосп „Новостройка". До роботи ставилась погано, щороку виробляла менше 100 трудоднів, мотивуючи це багатодітністю. В 1941 році на роботу почала ходити частіше та все ж є невиходи. В громадському житті участи не бере. В підписці на державну позику відстає від передових колгоспників і на неї не діють ніякі засоби агітації.

Голова Правління Бедарков ; рахівник Монахов".

Писаки добре знали, як догодити слідчому, котрий так хоче розкрити антисовєтську суть Матрьони. Таку ж запопадливість виявили і всі свідки, десятки разів повторюючи одне й те ж саме: „Чучаліна сказала, якби перекинулась совєтська влада, ми б іще Богові помолилися". Ніхто з них не сказав: „не знаю", „не чула", „не пригадую". Усі стверджували і на повторних допитах „пригадували" нові деталі, догідливо уточнювали, не дбаючи про малолітніх Матрьониних дітей, з яких два старшенькких уже в Красній Армії воюють проти німців. Знаючи, що це може служити пом'якшенням для жінки, слідчий приховав цю обставину і зазначив у протоколі тільки п'ятеро молодших дітей, жодним словом ніде не згадавши про двох синів, які захищають землю від гітлерівців в той самий час, коли він запроторив їхню матір до тюрми.

Матрьона винною себе не визнавала. Намагаючись вирватися з капкану сказала, що вона слаба розумово і не пам'ятає, щоб щось таке сказала. Та психіятр Яворський і судово-медичний експерт Баранов так само догідливо і безжально написали: „Психічно здорова, цілком відповідає за свої вчинки". Закінчивши слідство, справу відіслали до Новосибірська. Та Новосибірський обласний суд повернув її назад у Сталінськ на дорозслідування, коли саме, де і в який спосіб вела жінка агітацію. За цю справу взявся слідчий Шадрін. Знову колесо закрутилося, знов по кілька разів допитують кожного свідка і безліч разів саму Матрьону. Прокурор не знає ні сну, ні відпочинку, оберігаючи державу від Чучаліної.

Гітлерівці вже наблизилися до Ленінграду, совєтські війська відступили до Дніпра і Одеси. Сотні людей щодня гинуть, захищаючи кожну п'ядь землі, а тим часом Сєсов й Шадрін воюють з Матрьоною. І ніхто не питає, чому ці „пильні охоронці держави не на фронті".

Ще одна психіятрична експертиза підтверджує, що Чучаліна при повному розумі. Слідство і безконечні допити вдень і вночі майже цілий рік розкопували „зловорожі наміри" бідолашної жінки. Тільки 22 червня 1942 року відбувся суд. Односельчанки, опустивши очі, завчено повторювали на суді „... сказала, якби совєтська влада перевернулась...", а потім продовжували жити поряд з осиротілими дітьми і хто знає, що ворушилося в їхніх душах, коли прокурор вимагав для Чучаліної багаторічного ув'язнення.

Адвокат несміливо запросив „пом'якшити кару, враховуючи багатодітність і те, що два Матрьониних сини захищають батьківщину на війні". Суд справді врахував цю обставину і „милостиво" засудив її лише на шість років з додатковим позбавленням прав на три роки.

Усі виявлені судові справи починаються доносами. Як зазначають автори статті „Матрьонин гріх", доносщиками були не всі, але їх вистачало, щоб каральна машина працювала без перебоїв, ковтаючи хліборобів, садівників, поетів, лікарів і ковалів, як наприклад, Артамонова, що отримав десять років ув'язнення „без конфіскації майна через відсутність його", ще й додатково позбавлений прав на п'ять років, бо якось сказав, що не вважає Сталіна мудрим.

Автори закликають довести до відома громадян зміст усіх отих течок з судовими справами, щоб люди читали й жахалися бридкої догідливости та підлих доносів і вчилися, якими не треба бути. Аби піднялися до розуміння трагічної істини, що мільйони невинних людей загинули від спільної руки своїх сучасників. Нехай знають усе діти і внуки не для того, щоб вішати на могилах: „доносщик", „переслідувач", „палач", а для того, щоб у майбутньому таке не повторилося. Бо як читатимем про доноси, про суди і розстріли, то стане нам нудно і зрозуміємо: врятуватися від тоталітарного режиму зможуть лише люди, які не здатні на таке.

„Прости нас, Матрьона, що ми, „люди", штовхнули тебе суєтно в залізні щелепи жорстокої машини", — закінчують статтю Ібрагімова й Картушін.

Можливо, саме так і повинен виглядати пам'ятник жертвам доносів.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дивні шляхи рівноправности

Щойно перед кількома днями писали ми з приводу 95-річчя УНСоюзу про жіночу рівноправність, яка від давніх часів панує у цій інституції. Однак не завжди і не всюди ця рівноправність проходить так гладко і часом дивуємося, який панує ще сьогодні у світі брак послідовности у цьому питанні.

Дуже недавно усі ми слідкували за введенням в уряд першої жінки-єпископа Єпископальної Церкви в ЗСА і до того ще і негритянки. Ще в часі церемонії у Бостоні виступали речники цієї ж Церкви проти такого зламання віковічних засад, що їх притримувалися усі християнські релігії. Але 55-літня Барбара Герріс таки стала єпископом і відправила свою першу Богослужбу у вщерть виповненій вірними єпископальній катедрі Бостону. Цей факт, про який преса подавала дуже обширно викликав широкий відгомін і дискусію — чи рівноправність може іти аж так далеко — чи ні. Та ж відомо, що Католицька Церква і консервативний у своїх поглядах Папа Іван Павло II навіть не хочуть говорити про можливість жінок-священиків, а що тут про єпископів.

Цікаво, чи Б. Герріс промостить шлях іншим жінкам на релігійному полі так, як вже давно він був відкритий на політичному і громадському відтинку? Але недавні вибори в країні нашого поселення не доказали цієї жіночої рівноправности у новому оточенні Джорджа Буша, а коли йдеться про українські обставини не доказали цього вибори до найвищого нашого проводу в діяспорі, а це СКВУ, — хоча навіть на сторінках нашого щоденника були думки, чому б не могла бути у проводі жінка?

Коли, проте, ідеться про заробіткову працю, то тут, у більшості країн жінки втішаються справжньою рівноправністю — з тим, однак, що рідко береться до уваги факт, що працююча професійно жінка виконує властиво постійно дві професії, (якщо має родину), бо далі, як колись, на її раменах спирається домашня і материнська праця, яких досьогодні якось не доцінюють. Вже хіба найбільша ... рівноправність у праці існує у Совєтському Союзі, у важкій фізичній праці, але, як читаємо у тамошній пресі, мрія тамошніх жінок є звільнитися від неї та бути лише дружиною і матір'ю.

Значить — шляхи цієї рівноправности не однакові. Але вже найкращим доказом непослідовности в цьому питанні є розвиток подій у зв'язку із славною книжкою С. Рушді „Диявольські вірші". У вітрині крамниці з книжками у Вашінґтоні появився цими днями такий багатомовний напис: „Якщо ви не можете перечитати книжки мужа — перечитайте книжку жінки"... Показується, що дружина С. Рушді, американська письменниця Маріянна Віґгінс, саме випустила свою нову книжку п. н. „Джан Доллар", але з приводу світової афери „Диявольських віршів" її чоловіка, М. Віґгінс не може ані розпродувати своєї книжки, ані її реклямувати, та мусить залишитися покищо анонімною, „ще одною жертвою Аятолли", — як пише американська преса. Чи справді вона має аж так втрачати своє „я", тепер у кінці XX сторіччя?

Але це оголошення у Вашінґтоні не є виїмком, хоча воно справжній курйоз. Ось зовсім недавно перечитали ми в нашому щоденнику оголошення про мистецьку виставку. У списку хто виставлятиме стоїть таке: „ о. н.... і панімат ка".

Дивні є шляхи сьогоднішньої рівноправности...

О-КА

С. Самоненко

ПРОСЛАВЛЯЙТЕ СВОЄ ВЛАСНЕ — НЕ ЧУЖЕ!

(„Українське православне слово")

Великий міжнародний розголос святкувань 1000-ліття Хрищення Руси, які влаштувала при співпраці з совєтською владою Російська Православна Церква, явно припав по душі російським шовіністам. Ще б пак: це була зайва нагода вийти на світову арену, приймати у себе численних високопоставлених церковних і нецерковних гостей, виїжджати закордон на міжнародні конференції і скрізь та за всяких обставин пропаґувати досягнення нібито 1000-літньої російської культури. Це саме запопадливо робили і найрізноманітніші совєтські видання, від партійної „Правди" до атеїстичного місячника „Наука и религия", (який, до речі, став тепер майже журналом для віруючих), використовуючи різні нагоди, щоб у зв'язку з 1000-літтям писати про велику скарбницю культури, яху, за їхніми словами, створив за 1000 років російський народ.

З типовою російською шовіністичною зарозумілістю, майже повністю замовчувався надзвичайно важливий факт: хоч 1000-ліття до певної міри стосується російського народу, предки якого були складовою частиною великої Київської княжої держави, кілька перших століть нестримного розвитку духовного життя, літератури, церковного співу, архітектури і культури взагалі не є його надбанням, і вже аж ніяк не виключно його надбанням. Але про те, що в центрі Київської Руси і в стольному граді Києві жили безпосередні предки українського народу, які у свою чергу були нащадками незлічених автохтонних поколінь, що заселяли українські землі — вперто і послідовно не згадувалося. В найкращому випадку, у формі дрібної примітки, твердилося, що Київська Русь була колискою трьох народностей: російської (завжди на першому місці), української і білоруської. Це підкреслював і патріярший екзарх України, митрополит київський і галицький Філарет, пристрасно переконуючи при різних нагодах, що „говорити про хрищення України, чи навіть Руси-України не можна, бо українців тоді не було". Те, що у той час не було і росіян, червоний екзарх, зрозуміло, промовчує. Але чи можна сподіватися чогось іншого від яничара на древньому престолі колись вільної і незалежної Київської митрополії, який своєю вірнопідданістю Москві і зневагою до свого рідного нічим не поступається суперяничарові Щербицькому?

Усе ж, у рамках офіційних святкувань 1000-ліття про українців і білорусів час від часу згадувалося, як крихти з панського стола. Натомість про них немає вже ані слова у „Зверненні організаційного комітету Року російської культури — 1991". Цей комітет, до якого входять дев'ять членів Академії Наук СССР, дев'ять діячів російської літератури і мистецтва, чотири митрополити Російської Православної Церкви і митрополит Російської Православної Старообрядницької Церкви, закликає до всесвітнього відзначення у 1991 році „Року російської культури". В ньому мали б взяти участь „всі уряди і парляменти, 250 неурядових організацій, тією чи іншою мірою пов'язаних з російською культурою, катедри славістики 70 університетів ЗСА і Европи, всі російські фонди, архіви, бібліотеки, видавництва... і т. д., і т. д., та всі православні громади світу". У зверненні пояснено, що рік 1991 вибрано з огляду на те, що в ньому припадає 600-річчя з дня смерти особливо шанованого в Росії святого Сергія Радонєжського, а також 100-річні ювілеї кількох визначних російських діячів.

Усе це не мусіло б викликати наших застережень. Якщо світ зацікавлений в тому, щоб прославляти досягнення російської культури і схоче підтримати ініціятиву організаційного комітету — це його справа. Натомість засадниче застереження викликає у нас заява у зверненні, що однією з головних цілей всесвітнього Року російської культури буде „дати світові розгорнуту картину російської аксіології — системи духовних цінностей, вистражданих і випробуваних за 1000-ліття російської історії: ідеали буття людського, православ'я, російського мистецтва і літератури, російської філософії і науки".

Фактично, тут уже вимагається не тільки спокійне застереження, а голосний крик протесту. Сучасна російська шовіністична еліта має намір черговий раз прославляти перед світом, як свої власні, 1000-літні досягнення культури, значна частина яких загарбана і присвоєна від інших, зокрема від українського народу. Святкуйте, панове і владики з організаційного комітету, але насамперед заберіть з цих досягнень і поверніть законним власникам скарби культури, створені в тій центральній частині Київської Руси, що була споконвіку землею українського народу та його предків! Заберіть з досягнень своєї культури науково-богословські та літературні надбання Острозької і Києво-Могилянської академії! Вилучіть із своїх досягнень дорогоцінні друко-

(Закінчення на стор. 4)

Василь Стус

Цей спалах снігу, тьмяно-синя тінь
від частоколу огорожі, кетяг
різьблений намерзу на утлих вікнах
і олімпійське торжество берез,
ця теплота сподіяння і сну,
вспокоєного спогадами, окрай
душі покореної, де усі
початки і кінці зійшлися разом —
це все відгадка віщих таємниць,
котрі тебе спостигнуть ненароком
і відживлять. Чи ненароком — вб'ють.
І що то все? Життя легка основа
лягла в прозорості земного дня
і світиться. І світ благословенний,
караючи, у душу увійшов.
І душу геть обліг.
Душе, світися
і посвітися, ясен болю мій.

(Із збірки поезій „Палімпсести")

О. Т.

ПРИЗАБУТИЙ В'ЯЗЕНЬ ЛУБ'ЯНКИ — ІВАН НІМЧУК (1891-1956)

III.

Про своє перебування у цій злощасній тюрмі, про арешт, допити і переживання написав Іван Німчук спогади, що вийшли книгою під назвою „595 днів совєтським в'язнем" в Торонто 1950 року. Спогади написані безпосередньо, без злоби і ненависти, просто картина з життя благородної і чесної людини, яка попала у млин переслідувань, що стали частиною системи в режимі так званої диктатури пролетаріяту. Німчук розказує про цікавих співтоваришів свого ув'язнення, він і знаходить тепле слово для своїх слідчих і охоронників, бо бачив, що й вони є жертвами оцієї системи і повне обвинувачення кинув на цю систему, що проіснувала вже сім десятиріч і триває досьогодні. Глибоко-релігійний Німчук часто знаходить у важких хвилинах у тюрмі розраду у молитві. Порівнюючи себе до тих українських бранців, що їх ловили турецькі розбишаки на важку працю на ґалерах, Німчук, попавши в розпуку від страшної муки у клітці тюремного ув'язнення, складає таку молитву: Ісусе Христе, що перетерпів такі страшні муки, помилуй мене! — Мати Божа, що так страшно страждала під хрестом свого Сина, рятуй мене, рятуй нас усіх!

Коли тепер згадуємо усіх тих жертв терору першої у світі соціялістичної держави, що залишилась тюрмою для народів, треба було б і нагадати про тих усіх жертв, які у висліді договору двох зачинателів війни — Гітлера і Сталіна, впали жертвою переслідувань і в більшості згинули у висліді цих переслідувань. Книжку спогадів Німчука можна б перевидати і поставити її поруч тих забутих творів, які тепер намагаємось відкрити і подати читачеві. Тут можна б ще додати, що так легко забули ми і другу книгу жертви переслідувань, що їх принесла окупація Галичини Червоною армією — книгу „Проклинаю" Івана Шкварка, який важко потерпів у совєтській тюрмі і згодом скоро помер, забутий і залишений на вигнанні в Австрії.

Іван Німчук мав щастя. Його звільнили напередодні походу Гітлера на Україну. Відбувши двадцять місяців ув'язнення, без засудження, без якого небудь обвинувачення, Німчук повернувся 15-го травня 1941 року до рідного Львова. Не довго вже довелось йому жити під совєтською владою, бо вже 30-го червня 1941 року, полетіли перші німецькі бомби на Львів і скоро Львів опинився під воєнним режимом нового окупанта. Для Івана Німчука ця нова окупація могла видатись визволенням; він був вільною людиною. Коли в перші дні першої окупації він виростив думку, що може бути можливо продовжувати видавання „Діла", то у визволеній і з'єднаній українській республіці такої можливости не було. А тепер ось під ворожою займанщиною існувало Українське Видавництво і це своє видавництво видавало українську газету „Краківські вісті", в якій досвідчений редактор почав працю, як керівник львівської редакції цього щоденника. Та й почування у Німчука мусіло бути відрадне. Хоч не повернувся він до давніх приміщень „Діла", в будинку „Просвіти", де протягом п'ятнадцяти років віддавав свій труд службі для народу, то в будинку, де приміщувалась тепер редакція, (колишній будинок щоденника „Кур'єр львовскі") знайшов приємну атмосферу в гурті українських журналістів, які відповідали за видання українських журналів, головно літературного місячника „Наші дні", та українських книжок.

Доктора Німчука цікавили тепер найбільше культурні і літературні проблеми, які — не зважаючи на воєнні події — могли в той час у Львові проявлятись. Тут працював український театр з такими відділами: драматичний, оперний, оперетковий і балетний, тут постав театр малих форм, тут вперше відкрився театр-рев'я „Веселий Львів", тут працював літературний клюб, в якому постійно відбувались імпрези, реферати, доповіді й дискусії на літературні і мистецькі теми. Правда, була цензура, але всі ці установи і всі почини були незалежні, вони промощували українську думку і це приносило вдоволення. Іван Німчук був головним рецензентом і театральних вистав і всіх інших імпрез, і його звідомлення, друковані у „Краківських вістях" — це хроніка українського духового життя у ті важкі воєнні часи. В той час він теж написав працю під назвою „Польське душехватство у Львові за минулих 50 років". Нова окупація Львова Червоною армією вже не застала Німчука у його рідному місті. Він надто багато потерпів за першої окупації, щоб заризикувати вдруге.

Ще частинно у Кракові, а далі у Відні він співпрацював у „Краківських вістях", а далі подався на еміґрацію. Уже на еміґрації в Німеччині написав історію української преси і видав цю працю окремою брошурою у виданні „Неділі", в 1948 році. В тому ж році переїхав за океан, до Канади, де знайшов пристановище в далекому Едмонтоні. Там зразу став на працю в редакції тижневика „Українські вісті" і був редактором цієї газети від 1949 року до смерти в 1956 році. В той час написав багато вартісних статтей, між ними статтю довідку про Митрополита Йосипа Сліпого, якого добре знав ще передвоєнних часів, і про д-ра Степана Барана, відомого політичного діяча, з яким довгі роки співпрацював в УНДО, а теж і в редакції „Діла". Степан Баран, хоч і не був членом редакції „Діла", був постійним співробітником цієї газети, починаючи від 1902 року до останнього часу її існування. Було загальновідомо, що при кожній нагоді переїзду через Львів, а це було часто в роках 1928-1939, коли д-р Баран був послом до варшавського сейму, він відвідував редакцію „Діла" і зразу ставав при високому пульпіті, що його саме для нього тримали, і писав вступну статтю до наступного числа щоденника. В Едмонтоні написав Німчук і свої спомини про свій великий життєвий досвід у Луб'янській тюрмі в Москві.

У своїй професійній праці, як журналіст, Іван Німчук кермувався високою етикою, що її визначував його гуманістичний, спертий на щирій релігійності, світогляд. У щоденній праці спирався на точній і вірній інформації та перевірених джерелах. Його статті і праці — це досліджені і перевірені на фактах документи, які дають вірний образ і точну інформацію. Це документ і в його варто перевидати саме тепер, коли йде акція висвітлення усіх ганебних дій большевицького терору.

КЕРІВНИКИ КҐБ ЩЕ Й ДОСІ не зрозуміли, що таке політика гласности й перебудови. Один з кагебістів А. Бураков заявив кореспондентові газети, що це цілком зрозуміле і позитивне явище коли в міліції чи у службі безпеки приймають „за добру монету" доноси словні і на письмі і на цій підставі прокуратура притягає до судової відповідальности винних. Він відкрито заявив, що слідкування один за одним і доноси повністю сходяться з демократичними принципами гласности, які діють в нашій епосі. Бураков навіть покликався на Конституцію СССР, у якій сказано, що громадяни повинні допомагати КҐБ при викритті і притягненні до кримінальної відповідальности ворогів народу і шкідників будь-якого типу. При тому він підкреслив, що „більшість громадян до яких ми звертаємося з цими справами співпрацюють з нами повністю". Бураков признався, що КҐБ розпоряджає „цілою сіткою" неплатних співробітників. Значить совєтські органи безпеки діють по-старому, — завважує цілком слушно кореспондент Ассошіейтед Пресс в Москві.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У своєму звіті про перепачкування наркотиків дуже розхвалює тримісячний уряд мехіканського президента Карльоса Салінас де Гортарі за значно збільшені зусилля в припиненні наркоманії в різних її видах. У такому ж звіті минулого року говорилося про те, що є багато доказів на те, що панує широко розповсюджений розклад серед мехіканських офіційних чиновників коли йдеться про наркоманство по обидвох боках границі. Тому цьогорічний звіт рекомендує Конґресові не примінювати жадних санкцій супроти Мехіко, бо існує співпраця теперішнього його уряду з американськими властями.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ проголосив, що ЗСА облегшили свою заборону на експорт технології до Китаю. Ця відлига вказує на бажання ближчих взаємовідносин з Китаєм, бо дозволено торгувати комунікаційними та електронічними знарядями, як і прицизними інструментами. Пол Фріденберґ, заступник голови Управління експортів заявив, що китайська економіка потребує засадничої технології для свого розвитку та здобуття світового ринку, саме тому Америка пішла на такі уступки.

ПРЕЗИДЕНТ НІКАРАҐУА Даніель Ортега заявив кореспондентам, що сандіністи застановляються над можливістю помилування і звільнення з тюрем колишніх ґвардійців Сомози, режим якого був повалений у перевороті, що його влаштували в 1979 році сандіністи. Голова парляменту Карльос Нуньєз повідомив, що президент Ортега надіслав до міністерства внутрішніх справ і військового командування листа, у якому він пропонує розглянути справу колишніх військовиків-прибічників Сомози і евентуально звільнити їх з-під варти, даючи їм можливість включитися в господарське життя країни. Раніше, Ортега, діючи під тиском інших керівників держав Ценрральної Америки, обіцяв в Гондурасі звільнити із тюрем в Нікараґуа 1,900 політичних в'язнів. Політичні спостерігачі думають, що у те число Ортега включить колишніх довголітніх військовополонених режиму Сомози.

Інж. М. Шпонтака...

(Закінчення зі стор. 1)

і братської діяльности.

Голова взяв також участь у зустрічі голів Округ УНС на Союзівці, яка була переведена ділово і проходила в дружній атмосфері. Голова зорганізував також одного члена на суму 3,000 дол. забезпечення, але поза тим організаційна кампанія не була дуже успішна в минулому році і на це складалося багато причин, одною з яких є брак єдности у громадах, збайдужіння, телевізійний екран. Голова настоював, щоб Головний Уряд УНС робив більш серйозні заходи для справи порозуміння і об'єднання громади. 10-го грудня м.р. голова репрезентував Округу на річних зборах Б-ва св. Миколая — 5-ий Відділ УНС в Асторії, і зложив коротке привітання. Він заініціював також засідання у справі відзначення 95-ліття УНС, яке Округа відзначатиме бенкетом з мистецькою програмою в суботу, 1-го квітня ц.р., у великій залі Українського Народного Дому, 142 Друга авеню. Спільно із Т-вом Українських Сеньйорів при „Самопомочі" Округа зорганізувала три поїздки автобусами на культурно-відпочинкову Оселю УНС Союзівку. Управа Союзівки і головний предсідник гостили членів „чим хата багата" і вітали їх на цьому кусочку української землі. Під час другої прогулянки відвідувачів на Союзівці розважали на бандурах Роман Левицький і Мирон Сурмач, ст. „Ми також зорганізували три автобуси на маніфестацію у Вашінґтоні з нагоди 1000-ліття Християнства в Україні". Голова подякував усім членам Управи і особам, які допомагали йому в праці.

Звітували ще касир І. Хома і голова Контрольної комісії О. Германюк, який запропонував уділити абсолюторію уступаючій Управі.

Дискусії не було. Її властиво перенесено на пізніше, тобто після виступів членів Екзекутиви. Головний предсідник у своєму вичерпному слові похвалив звіт голови Округи та вказав на позитиви й неґативи. Фінансово Союз зростає з кожним роком і його майно сьогодні становить 63 міл. дол. Натомість його членство систематично зменшується, а нові форми забезпечення ще не стали популярними для української спільноти, головно середнього й молодшого покоління, яке становить потенціял членства. Він однак похвалив тих секретарів й організаторів, які і в цих тяжких умовах принаймні стараються організувати членів. Округа, на жаль, на 155 визначених членів здобула тільки 89 на суму 531,000 дол. забезпечення. Крім найкращих організаторів, які були згадувані у „Свободі" у числі з 28-го січня ц.р., д-р І. Флис згадав також багатьох інших, які заслуговують на признання. В загальному УНС здобув в 1988 році 1,161 членів, але рівночасно втратив 2,178. Тепер членство становить 71,977 осіб, забезпечених на суму 133,095,000 дол. Він згадав про приходи, але також про великі розходи і пожертви на загально-українські цілі, наприклад: 35,000 на стипендії, 10,000 на будову нової церкви в Джерзі Ситі, осідку УНС, 50,000 на Гарвардський Проєкт, 5,000 на СКВУ та інші корисні проєкти. Вартість Української Будівлі становить між 40 і 50 міл. дол. Закликав конечно організувати по округах і відділах братську діяльність. Збірка грошей від членства, на жаль, не належить до цієї категорії діяльности, заявив д-р І. Флис, запевняючи, що Екзекутива готова фінансувати корисні проєкти. Згадав про Союзівку, як місце зустрічі українців, зокрема молоді, двотижневий семінар Шкільної Ради УККА, школу танків, тенісовий й інші табори та інші корисні імпрези. „Немає другої подібної в діяспорі організації, яка посвячувала б так багато часу і гроша для загальних українських цілей", — закінчив свою доповідь головний предсідник.

Головний секретар В. Сохан пояснив фахово про нові грамоти, можливості забезпечення, найкращі способи ведення організаційної кампанії і при тому роздав усім присутнім приготовані в Головній Канцелярії матеріяли, які мали б допомогти секретарям у їхній праці. Матеріял надзвичайно добрий і кваліфіковано поданий, але тяжчий до сприйняття на такого роду зборах.

Марія Душник згадала коротко про стипендії і апелювала до жінок-організаторок присвятити більше часу організаційній кампанії.

Мгр О. Германюк запитався чи відповідають правді поголоски, що Інформаційне Бюро УНС у Вашінґтоні переслало членам Палати Репрезентантів, Сенату і Білого Дому третій, замість четвертого Універсалу Центральної Ради? Предсідник відповів, що правда, але тільки тому, що III Універсал був написаний в чотирьох мовах і це мало б мати певну вимову для законодавців. Очевидно, голова Округи М. Шпонтак не був задоволений відповіддю і голосно запротестував проти такої практики.

Декілька членів забирали голос у дискусії і ставили питання до справ порушених представниками Екзекутиви. Переобраний голова розповів про свої пляни праці на 1989 рік. Виступив також мгр І. Винник і закликав до активізації в УНС, бо союзи і Церкви будуть найдовше існувати.

При перекусці і каві присутні ще довго гуторили про актуальні союзові і загально-громадські справи

У Західній...

(Закінчення зі стор. 1)

чальство підозріває, що Перрі втік у Східню Німеччину, однак представник 5-го армійського корпусу ЗСА підполковник Джейк Дай заявив кореспондентові агентства Ассошіейтед Пресс: „Ми не маємо ніяких підстав для такого здогаду". За словами Дая, Перрі був зразковим вояком і за останній рік двічі його висували на почесне звання „вояк місяця". Його однополчани і рідні не зауважували у його поведінці ніяких відхилень. Дай заявив, що Перрі не мав дисциплінарних покарань і що він провадив „нормальне світське життя", але „не мав з ніким роману".

Дай підтвердив повідомлення газети „Старс енд Страйпс", що у відділі Перрі пропав військовий портативний комп'ютор. Речі вояка, включаючи його особистий комп'ютор, який сильно відрізняється від пропалого, виявилися на місці. Підполковник сказав, що Перрі не дуже визнавався на комп'юторах і заледве вмів на них друкувати. Правда, Перрі мав доступ до секретних інформацій.

В Торонто...

(Закінчення зі стор. 1)

Потреба такого дому для українських сеньйорів зумовлена традиціями побуту, культури, релігії, мови та сильно розвиненим почуттям національної спільноти в рідному оточенні. Заходи придбання такого дому мають сильну підтримку загалу українського торонтонського громадянства, яке розуміє потребу старшим людям жити в рідній атмосфері, притаманній українській спільноті. Найближчою імпрезою придбати фонди на будову дому буде концерт із участю комедійної акторки Люби Ґой, ансамблів народних танців, тріо „Верховина" й „Троянда" та кількох хорів. Посідачі стодолярових квитків матимуть змогу після концерту взяти участь у товариській зустрічі при шампані.

(В. Барагура)

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього в неділю, 30-го жовтня 1988 р.
відійшов у Вічність на 88-му році життя
наш Найдорожчий
БАТЬКО, БРАТ, ВУЙКО, ШВАҐЕР

бл. п.

ПЕТРО ЯРІШ

Цією дорогою складаю сердечну подяку всім членам Родини, Односельчанам, Приятелям та Знайомим, що в днях безмежного горя і смутку зложили особисто, листовно чи телефоном свої сердечні співчуття та вислови потіхи і розради.

Щира подяка д-р Т. Артемовичеві за лікування і за часті відвідини Його вдома та шпиталі.

Всім членам родини, односельчанам п. М. Стасів, п. П. Кулик, приятелям і знайомим, які відвідували Батька в дома та шпиталі.

Паням із Суспільної Опіки, Сестрицтву св. Ольги і Союзові Українок, як рівнож голові і членам Б-ва Дивізийників за їх часті відвідини хворого Батька. Отцеві В. Бучекові за відправлення похоронних відправ і прощальну проповідь.

Всім хористам чоловічого хору „СУРМА" та хористам церкви св. Богоявлення та їхньому диригентові п. інж. Я. Матковському за прегарний спів під час Панахиди. Нашим дякам п. Осипові Джусові та п. Василеві Бездухові за їхні зворушливі співи під час похоронних відправ.

Особлива подяка управі і членам ОбВУА (п. Т. Бабюк) 1-ої УД УНА та Т-ву бувших вояків УПА за прибрання домовини та за почесну стійку під час Панахиди пп. В. Білан, І. Лялюк, М. Марґопич.

Членам Станиці Братства Дивізийників, які несли домовину: В. Білан, О. Соробей, П. Олійник, М. Марґолич, І. Кірчей, І. Лялюк.

Голові Станиці Братства п. д-р В. Мотиці за зворушливі прощальні слова на цвинтарі.

Особлива подяка нашим дорогим приятелям та односельчанам: д-р Романові Дикому з Філядельфії, п-ству П. А. Харакам, П. Я. Хараковi з Торонто та п-ству М. П. Марушкам з Гамілтону за участь в похороні.

П. І. Олексинові за переведення поминок-тризни, як рівнож п. В. Бездухові, який від парохії св. Богоявлення щирими і теплими словами попрощав Покійного Батька.

Паням Сестрицтва св. Ольги: М. Корнило, А. Бодик, М. Данилишин, панам М. Литвинцеві і Б. Хомякові за поміч у приготуванні поминок.

Щира подяка за квіти: рідні, церкві св. Богоявлення та Управі ОбВУА.

За численні Служби Божі, як рівнож всім жертводавцям, які замість квітів зложили щедрі пожертви на добродійні цілі, Патріярший Фонд, Українських Воєнних Інвалідів та Вісті Комбатанта. Збірку перевели: п. М. Крижанівська, П. М. Понкевич і В. Білан.

На Служби Божі зложили: П. В. Бернард, В. Л. Бездух, І. Н. Петрик, І. М. Мойсей, С. О. Чолач, М. Корнило, В. І. Гринчишин, П. С. Біжок, І. С. Свірский, І. П. Новосядло, О. П. Лобас, А. М. Фалат, Т. М. Кахникевич, Е. О. Кулик, М. Верґун, С. Телеґа, Ю. П. Крамар, В. Н. Галуцкий, М. Єйна, Р. О. Костюк, Хор церкви св. Богоявлення, ОбВУА, С. М. Сипняк. Разом $240.00

На Українських Воєнних Інвалідів: $25.00 Б. Л. Хомяк, $20.00 Т. М. Кахникевич, по $10.00 — С. Матковський, В. Юзьків, Р. Куціль і $5.00 П. Кулик. Разом: $80.00.

На Вісті Комбатанта: $50.00 А. Яріш, по $25.00 — І. Н. Олексин, Е. О. Кулик, о. В. Бучек. $20.00 М. Крижанівська, по $10.00 — Р. Куціль, В. Білан, д-р В. Мотика, А. Добош, П. Пещишин, Е. М. Загачевский, М. І. Мартинець, Я. Харак, М. Тицький, Б. Г. Снігур, С. Матковський, Я. М. Матковські, І. Кірчей, Н. Н. По $5.00 — І. К. Лялюк, П. С. Біжок, С. С. Кобасовський, М. О. Малинівські, П. Кулик, В. Когут, Д. М. Пристай, О. Н. Джус і $2.00 П. Романчак. Разом: $327.00

На церкву св. Богоявлення В. Л. Юзьків — $50.00

На церкву св. Йосафата В. Л. Юзьків — $50.00.

На Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії: інж. Борис і Дзвінка Захарчук — $50.00.

На пресовий фонд журналу Патріярхат: $50.00 Андрій Яріш, $20.00 Марія Палідвор.

На Патріярший Фонд: $500.00 Андрій Яріш, $110.00 М. О. Малинівські, $100.00 А. Л. Харак, по $50.00 — д-р Р. Е. Дикий, І. Н. Олексин, по $30.00 — М. Стасів, М. Крижанівська. По $25.00 — І. Біловус, М. Н. Єйна, В. Е. Колцьо. $20.00 — М. Холєвчук, М. О. Понкевич, І. Т. Лико, К. С. Маньківські. $15.00 — О. М. Омецінські. $10.00 — П. М. Марушка, М. Єйна, Б. І. Губка, М. Масловский, І. А. Боднар, Е. М. Загачевський, В. Цюга, М. З. Литвинець, Н. Кушнір, М. Кoriginally Колодій, С. А. Васьків, М. Крамарчук, П. Герріс. $5.00 — Я. Харак, В. А. Піщинський, В. І. Гринчишин, С. М. Мартинюк, О. М. Новосядло, В. М. Базюк, В. Н. Галуцкий, І. М. Мойсей. $3.00 — В. Л. Бездух. $2.00 — П. Романчак. Разом: $1236.00

Хай Всевишній Господь винагородить Вас Усіх щедрими ласками.

Син — **АНДРІЙ**

У глибокому жалю ділимось болем з Родиною, Приятелями і Знайомими, що з Волі Всевишнього по затяжній недузі відійшов від нас у Вічність

бл. п. д-р

ІВАН ВОЛОДИМИР МАРТИНЕЦЬ

нар. 1910 р. в Богородчанах.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ із заведення Basagika в Гантері.

ПАНАХИДИ в суботу, 4-го березня і неділю, 5-го березня 1989 р. о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в понеділок, 6-го березня 1989 р. о год. 10-ій ранку до церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на цвинтар в Elka Park в Гантері, Н. Й.

У жалобі:

дружина — **ЛІДІЯ**
донька — **ХРИСТИНА** з мужем **ГЕНРІ**
брат — **ЙОСИФ ЯРОСЛАВ** з дружиною
шваґер — **ЛЕВ ГУМЕННИЙ**
племінник — **МАРКО ГУМЕННИЙ** з мамою **МАРІЄЮ**
племінниця — **ЛІДІЯ** з мамою **АННОЮ**
та ближча і дальша Родина в ЗСА і в Україні

Замість квітів на могилу Родина просить складати пожертви на потреби церкви св. Івана Хрестителя в Гантері.

П О Д Я К А

У середу, 11 січня 1989 р. упокоївся в Бозі мій Найдорожчий Муж

бл.п.

Д-Р МИХАЙЛО ЛОГАЗА

Похоронні обряди були відправлені в Сиракюзах, Н.Й. 12-го і 13-го січня, а в суботу 14-го січня тлінні останки Покійного похоронено на українському православному Цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Брук, Н.Дж.

В часі важкої недуги мого мужа і перебування в шпиталі я зазнала ласкавий дотик приязні і, пов'язану з тим поміч, та розраду від наших щирих Друзів — п-ва Марії і Павла Карпишинів, пані Фалини Войтович, п-ва Ярослави і д-ра Олександра Ґудзяків і їхнього сина Бориса, Мотрії і д-ра Миколи Богатюків, які завжди були готові допомогти мені в будь-яких труднощах. Висловлюю їм свою вдячність та складаю найглибшу подяку.

Дякую з глибини серця д-рові Андрієві Войтовичеві, який як лікар опікувався моїм мужем та, хоч не належить до складу лікарів того шпиталю, в якому перебував мій муж, часто його відвідував і давав професійні поради та вияснення.

Моя щира подяка українській громаді в Сиракюзах, що під час похоронних відправ зложили Покійному пошану, а інж. Миронові Сидоровичеві та д-рові Якову Гурському за зворушливі слова прощання біля відкритої домовини. Дякую за квіти від д-ра Джорджа і Кетрин Бухгольц, Наталії Городецької, Гелен М. МкҐров, Роми і д-ра Василя Саляка, Слави Стецько, мґра Михайла Рубича і „Сиракюз Девелопментал Сентер."

Я не є в силі словами виявити вдячність, яку відчуваю до о. крилошанина Богдана Смика і його дружини Володимири, що не зважаючи на сніговію приїхали з Ютики до Сиракюз на похоронну св. Літургію в п'ятницю вечором, а о. Богданові зоркема за незабутню проповідь-прощання з другом.

Дякую парохові церкви св. Івана Хрестителя о. Петрові Цудякові за уділення Найсвятіших Тайн хворому перед смертю, як теж за відправлення Панахиди і св. Літургії, а його сотрудникові о. Робертові Бачо за відправлення Панахиди.

Сердечна подяка усім що зблизька і далека прибули на похоронні відправи в Сиракюзах, як рівнож тим, що взяли участь у похороні на цвинтарі в Сав Бавнд Бруку, де зложено тіло Покійного на вічний спочинок. Я щиро вдячна о. Павлові Лабінському з Ню Бранзвик, за переведення похоронних обрядів на цвинтарі. Дякую мґрові Михайлові Рубичеві і п. Михайлові Юречкові за прощальні слова над могилою.

Я зворушена участю в похоронах членів родини, які прибули з Баффало, Джерзі Сиτі, Ню Йорку, Піттсбурґу, Вашінґтону і Чикаґо, щоб віддати покійному Михайлові останню прислугу, а мене підтримати на дусі в час мого великого смутку по втраті друга життя.

Слова прощання на тризні були виявом прязні і пошани друзів і знайомих Покійного, серед яких залишилася пам'ять про Його віддану професійну і громадську працю, жертвенність, любов до молоді. Тому щиро-сердечно дякую д-рові Романові Барановському, п-ніЛіді Мойсейович-Гладкій, д-рові Олегові Волянському, мґрові Степанові Хемичеві, п-ні Любі Мазурик-Копчинській і Борисові Ґудзякові, які теплими словами згадували Покійного та ділилися споминами про нього. Заінтонована пл.сен. д-ром Олегом Волянським пластова пісня „Сіріли у сумерку півночі шатра..." немов супроводила Покійного на Вічну Ватру, до давніше спочилих друзів-пластунів.

Моє щире спасибі всім за слова співчуття, за квіти, за пожертви на Св. Літургії та різні громадські цілі. Дякую тим, що несли домовину й тим, що співали під час похоронних відправ і заупокійної Св. Літургії, як теж похоронному заведенню Петра Вассало за взірцеве переведення похоронів.

Нехай Господь, у своїй безмежній ласкавості, відплатить Вам усім сторицею, а вдячність за все добро залишиться назавжди в моєму серці.

У смутку залишена

ДРУЖИНА МАРІЯ

Замість квітів на могилу вплинули такі пожертви:

НА СВ. ЛІТУРГІЇ — Родина Александрович, Степан Андрусишин, Григорій Базар, Клотильда Богайчук, Родина Винарчик, Рома і Ярема Гриців, Ганя, Орест і Лариса Грицик, Ярослава Жмур, Родина Івахів, Михайло і Катерина Качмар, Ірина і Роман Кравців, Родина Кумановський, Ірка Купровська-Андерсон, Степан Купровський, Анна і Володимир Мазурик, Ілько Мазурик і Ганя Допівка, Теодор Мельник, Родина Пікур і Марія Гриник, Родина Пилипишин, Родина Прибилів, Родина Тишко, „Рідна Школа" в Сиракюзах, Люба Цьолко, Український Народний Дім — Сиракюзи, Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Сиракюзах, Комітет Поневолених Народів в Сиракюзах.
Разом .... 280.00 дол.

СВ. СОФІЯ — ПАТРІЯРШИЙ ФОНД — 100.00 дол. — Марія, Дарка і Оксана Городецькі, Богданна і Володимир Мацьків, Михайло Шипула з родиною; 50.00 дол. — Дарія і д-р Ярослав Миндюк, Марія Тимяк, Галина Хамула; 30.00 дол. — Мотря і д-р Микола Богатюк, д-р Роман Осінчук; 25.00 дол. — Дарія Билов, Марта і Славко Кравс, Надія і Ярослав Пастушенки, Оксана Рак, Наталія і д-р Ігор Соневицький; 20.00 дол. — Оксана Бережницька, Малина і Корнель Дзюби, Марта і Ярослав Сидір, мґр Степан Хемич.
Разом .... 715.00 дол.

ФУНДАЦІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА — Ярослава і д-р Олександер Ґудзик 200.00 дол., д-р Марія Кознарська 100.00 дол.
Разом .... 300.00 дол.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ — Марія Логаза 100.00 дол.
Разом .... 100.00 дол.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДІЙНИЙ ФОНД ПРИ ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ — 50.00 дол. — Ольга і д-р Роман Мороз, мґр Михайло Рубич, д-р Михайло Семчишин; 20.00 дол. — Неоніля Кравців.
Разом .... 170.00 дол.

ЗУАДК — Марія Логаза 100.00 дол.
Разом .... 100.00 дол.

ФОНД ОБОРОНИ І. ДЕМ'ЯНЮКА — Анна Підгайна 100.00 дол.
Разом .... 100.00 дол.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ПЛАСТОВОГО ЖУРНАЛУ „ЮНАК" — 100.00 дол. — Христя і д-р Андрій Ґорчинські, Роман Ференцевич; 50.00 дол. — Іванна і д-р Анастазій Ґорчинські, Наталка і д-р Юрій Ґорчинські, Ольга і Микола Зацухні, Марія Логаза, Христина і Юрій Ференцевичі, Ольга і Ігор Чмоли; 25.00 дол. — Стефанія і д-р Роман Барановські.
Разом .... 525.00 дол.

ПЛАСТОВИЙ ВИШКІЛЬНИЙ ФОНД ІМ. ДРОТА — 100.00 дол. о. Богдан і Володимира Смик.
Разом .... 100.00 дол.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРИБУНИ" — 20.00 дол. — Мотрія і д-р Микола Богатюк, Марія Логаза; 10.00 дол. — Іван Волошин, Орест Грицик, Степан Грицик, Евген Гусак, Михайлина Ґоджак, Михайло Зарічний, Павло Карпишин, Зенон Карпишин, Іван Ковальчук, Михайло Косяк, Степан Купровський, Петро Луцишин, Ілько Мигдаль, Василь Майкович, Василь Майовський, Галя Машталір, Марія Машталір, Оксана Машталір, Володимир Мельничук, В. Перла, Павло Пічкур, Микола Проскуренко, Василь Равлічко, Степан Рекуляк, Микола Семанишин, Павло Ткач, Василь Фекцор, Матвій Шкорута, Тимко Шорабура; 5.00 дол. — Стапан Луцак і Михайло Микитин.
Разом .... 340.00 дол.

AMERICAN CANCER SOCIETY — Dr. Lloyd and Ina Watts $20.00, Mr. and Mrs. John Walsh $10.00.
Разом .... 30.00 дол.

Разом пожертви .... 2,760.00 дол.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Роналд Реґен став членом ради відомого консервативного журналу „Нешенел Рівю", що виходить кожних два тижні. Засновник і головний редактор журналу Вілліям Баклі сказав, що прихід Р. Реґена до ради сигналізує новий напрям для редакції журналу та допоможе унапрямнити політичну програму консервативного руху.

Із щотижневої...

(Закінчення зі стор. 1)

Фіктивна підстава затримання — підозра в наїзді на людину, яку нібито на межі Львівської та Івано-Франківської областей за кілька годин до того було вбито. Насправді такої аварії взагалі не було. А Чорновола затримано, щоб не допустити його до зустрічей з активістами УГС в Івано-Франківській області та в мітингу. Затримання тривало майже чотири години. Незаконну операцію здійснювали під керівництвом КГБ працівники калуського міського відділу міліції — начальник Кирик Ігор, зокрема працівники карного розшуку Симяк, Онушкевич та інші. Була спроба відправити насильно Чорновола назад до Львова. Щоб запобігти цьому, він змушений був вернутися на пасажирну автостанцію в Калуші і розповісти хто він і чого від нього хоче міліція. Після цього Чорновіл з дружиною таки добрався до Івано-Франківська і був присутнім на мітингу.

29-го січня у Львові, на проспекті Леніна, двоє невідомих напали на Віктора Гоча, який ішов взяти участь у пікетуванні агітації за поета Ростислава Братуня, що його проводив комітет для створення Народного фронту. Напасники силоміць затягли В. Гоча в авто і вивезли за межі міста, де в лісі поблизу дороги Львів — Жидачів тяжко побили його і залишивши непритомного, зникли машиною у невідомому напрямку.

30-го січня заступник голови львівського Товариства Рідної Мови ім. Тараса Шевченка Ігор Мельник розповсюдив серед львівян відкритого листа до завідуючого ідеологічним відділом при львівському міськкомі партії Адама Мартинюка, в якому висловлює своє обурення його статтею у газеті „Вільна Україна" з 27-го січня 1989 року, в якій автор безчесно фальсифікує і очорнює діяльність товариства і особливо Українську Гельсінкську Спілку, використовуючи при цьому ім'я Ігоря Мельника.

2-го лютого Громадський комітет захисту Анатолія Ільченка подав у Женеву на щорічну сесію Комісії прав людини ООН звернення з проханням створити комісію, яка б зайнялася перевіркою законности утримування Ільченка в психолікарні міста Миколаєва.

2-го лютого у Львові на Янівскому цвинтарі мала відбутися Панахида на могилі трагічно загиблої Олени Антонів-Красівської, дружини члена виконавчого комітету УГС Зіновія Красівського. Панахиду збирався відправити священик Української Католицької Церкви, але як тільки він одягнув епітрахиль і присутні біля могили З. Красівський, Тарас Чорновіл, Марія Печерська, Андріяна Дячишин і Григорій Приходько приготувалися до молитви, з'явився представник Шевченківського райвиконкому Олександер Хронович і погрожуючи міліціонерами, які очікували на вулиці біля машин, перервав Панахиду. Пізніше, вже за воротами цвинтаря в присутности двох офіцерів МВД, він заявив, що Янівський цвинтар закріплений виключно за Російською Православної Церквою, а потреби віруючих всяких заборонених Церков його не цікавлять.

2-го лютого у селі Угри, Городецького району Львівської області, відбулися збори колгоспу „Іскра". Серед присутніх були другий секретар городецького райкому партії Раїса Тищенко, голова колгоспу Василь Лило, голова сільради Ярослав Славич, секретар партійної організації колгоспу Оксана Заговойська та інші. Голова колгоспу В. Лило, завваживши на зборах жителя села Євстахія Вавриніва, незаконно вигнав його із залі. При цьому він покликався на те, що Вавринів не є членом колгоспу. Таке свавілля викликало в багатьох присутніх обурення. Бо справжньою причиною вигнання була відома всім у селі безкомпромісова позиція Вавриніва до всякої несправедливости. Адже навіть у брежнєвські 1970-ті роки, коли городецькі партійні чиновники хотіли зруйнувати у селі пам'ятник скасування кріпацтва, він єдиний виступив і захистив його. За те районова влада двічі намагалася зфабрикувати проти Вавриніва кримінальну справу і запроторити його до в'язниці.

Прославляйте...

(Закінчення зі стор. 2)

вані видання, створені на Україні в той час, коли першодрукаря Івана Федоровича вигнала з Москви розлючена юрба, підборена запеклими противниками поступу! Заберіть з культурної скарбниці, яку ви збираєтесь прославляти, славу української архітектури — храми доби розквіту козацького барокко (більшість яких, зрештою, і так уже знищені новітніми Андріями „Боголюбськими")! Вилучіть із своєї культури і поверніть Україні пограбовані протягом століть незліченні українські ікони; поверніть до скарбниці української культури Березовського, Бортнянського, Веделя! Поверніть на батьківщину вклад незліченних талановитих українців, що їх силою забирали і далі забирають до Москви для збагачення чужої російської культури! Поверніть українському народові її Церкву — Київську митрополію — засновану святим Володимиром Великим, з її рідною українською мовою, самобутністю, соборністю, багатою обрядовістю і звичаями, поверніть йому сонм святих Землі Української, яких ви теж чомусь зараховуєте до своїх — і тоді святкуйте, тоді прославляйте те, що залишиться!

І покиньте, панове і владики з організаційного комітету мрії про відновлення Москви, як Третього Риму, про що ви згадуєте у своєму зверненні. Москва — загарбниця, Москва-поневолювач, не може бути духовним центром православного світу: на те вона не має ані історичного, ані морального права. Якщо вона хоче дійсно заслужити на пошану світу, вона повинна повернути награбоване, впасти на коліна перед тими, кого вона століттями гнобила, просити прощення в них і Всемилостивого Бога. Тільки тоді вона зможе стати добрим сусідом, замість того, щоб бути загрозою і пострахом світові. Тільки тоді вона зможе пропонувати критичному окові світу свої, — але лише свої — досягнення та надбання.

Мгр В. Ничай відійшов у вічність

17-го лютого ц.р. відійшов у Вічність в Чикаґо на 80-му році життя сл. п. Володимир Ничай. Народився в місті Калуші.

Його вік дозрівання проходив у часі постання Західньо-Української Народної Республіки та невдач наших визвольних змагань.

Після закінчення народної школи вступив до гімназії у Стрию. Це були початки дії УВО в Галичині. Бойові й політичні акції УВО мали вплив на формування світогляду молодої ґенерації середньошкільників та студентів. До цього причинялись видання: „Літературно-Науковий Вісник", „Вісник" та „Націоналізм" Дмитра Донцова. Ці чинники мали вплив на молодого Володимира.

В його пам'яті залишилася акція УВО на поштовий амбулянс біля Калуша 1925 року. Польські слідчі чинники арештували тоді 12 молодих бойовиків, яких судили в червні 1926 року в Львові. Покійний не раз згадував про блискучу промову підсудного Івана Паславського, який оскаржував польський уряд за поневолення українського народу в Галичині й на Волині. Його промова кружила у відписах серед учнів старших ґімназійних кляс.

До провідних учнів Стрийської ґімназії належали відомі провідники Карачевський, Гасин, Бандера, Яців та інші, з якими співпрацював покійний Володимир Ничай на шкільному відтинку та серед тодішньої пластової молоді, до якої належали одні із кращих.

Взірцевим пластуном, таборовиком та мандрівником був Володимир Ничай, здобуваючи кілька відзначень та признань. Його пластовий псевдонім — „Крокодиль".

1927 р. здав успішно матуру. На рідних землях не було змоги студіювати. Записався в Ягайлонський університет у Кракові на правничий відділ.

Молодий студент Володимир, заправлений у пластовій праці, вступив до студентського пластового гуртка та підсилив його своїм знанням та активністю.

1929 р. вибрали його головою української студентської громади в Кракові. Це була дуже відповідальна позиція, з якої амбітний та повний запалу Володимир Ничай вив'язався знаменито. В Кракові на різних факультетах університету та у Вищій Економічній Школі студіювало коло 400 українських студентів. Кожний факультет мав свою секцію. Треба було підтримувати контакти та унапрямлювати працю цілости. При студентській громаді діяв хор та драматичний гурток.

У цьому часі на деяких студентів, як і на деяких осіб у Галичині, мала вплив комуністична пропаґанда зі сторони УССР. Дехто захоплювався НЕП-ом та українізацією. Дехто виїхав помагати в будові совєтської України. Просовєтські студенти заснували групу „Пролом". Проти них виступили національно свідомі із націоналістичними поглядами студенти й заснували Товариство „Сян". Почалися суперечки, переконування й дискусії та кристалізація поглядів на підсовєтську дійсність. Активну ролю в цих суперечках відігравав голова студентської громади, який переконував студентів у підступі комуністичної пропаґанди, що згодом стало дійсністю.

1931 р. прихильники „Пролому" перестали активно діяти серед студентської громади.

Покійний Володимир Ничай провадив успішно українською студентською громадою в Кракові аж до закінчення студій 1932 р.

Молодий адвокат влаштувався на працю в Калуші біля адвоката Сохальського. В Калуші вибрали його на секретаря філії Т-ва „Просвіта". Він роз'їжджав з доповідями, організував бібліотеки, включився в громадське життя.

1939 року виїхав до Кракова, де працював та брав участь у громадських справах тодішньої еміґрації. У 1944 р. перенісся до Австрії, а згодом до Америки.

В Чикаґо всі знали мґра В. Ничая як активного й довголітнього секретаря Ліґи американців українського походження. Цю функцію сповняв він від 1950 року аж до своєї смерти. З переходом Ліґи на Відділ УККА, він далі репрезентував Ліґу АУП, що ввійшла в склад Відділу УККА. Дружньо співпрацював з провідними одиницями тодішньої так званої „старої еміґрації" як Дужанський, Шпікула, Васильовський, адвокат Смук, д-р Смук, інж. Заброський та інші, а також з гетьманським рухом.

Йому треба завдячувати організування в тому часі національних свят, академій, демонстрацій та вплив на культурне життя в громаді. Він вмів співпрацювати з провідними людьми, давати влучні поради та виконував радо адміністративні праці. Ніколи не висував себе, не любив похвал, а служив повністю громаді.

В домівці Ліґи провадив бюро правних порад. Радо помагав людям, які не знали амґлійської мови. Для нових еміґрантів з Німеччини, Бельгії, Франції виробляв пенсії. Помагав правно політичним в'язням. Жертвенний на українські народні цілі. Довголітній збірщик Народного Фонду УККА.

Покійний Володимир був активним до кінця свого життя в багатьох громадських організаціях: Ліґа АУП, Відділ УККА, 8-ий Відділ ООЧСУ, організатор з М. Сенчишаком Союзу Українських Купців і Промисловців, Т-ва Української Молоді „Пласт", АБН, Музею, Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка, НТШ, „Провидіння".

Дуже багато часу посвячував на організацію 106-го Відділу УНС ім. св. Миколая, разом з А. Іванюком і М. Марчуком. Він десятки років був секретарем Відділу. Завжди помагав українським комбатантам І УД УНА та УПА.

На поминальну Панахиду, яку служили о. А. Шаґала, ЧСВВ, і о. М. Івахів прибуло багато людей, які молилися за душу того, що добро чинив. Співав хор „Сурма" під орудою проф. Р. Андрушка. Покійного прощав інж. С. Ґоляш від Відділу УККА та численних Організацій, до яких належав. Проф. А. Антонович прощав від Українського Літературного Фонду ім. І. Франка, а І. Ґорчинська від „Пласту", а головно від друзів його куреня „Червона Калина". Присутні пластуни станули біля домовини й прощали побратима Володимира піснею „Ніч вже йде".

Похоронні відправи в катедрі св. о. Миколая та на цвинтарі довершив о. Андрій Шаґала.

На тризні прощали покійного друга, приятеля й добродія проф. М. Семчишин від Осередку діяльности НТШ, мисткиня М. Гарасовська-Дачишин від студентів Краківського університету. Член Управи студентської громади в Кракові та близький друг Володимира, М. Климишин, прислав співчуття та короткі дані про його діяльність у Кракові.

Покійний Володимир Ничай залишиться в історії української громади Чикаґо як прикладний громадянин, повний посвяти і відданости для друзів своїх.

Степан Ґоляш

НЕСПОКОЇ У ЮҐОСЛАВІЇ ДАЛІ продовжуються. Наприклад, 28-го лютого в Беоґарді відбулась одна з найбільших демонстрацій. Біля 500,000 сербів протестували під парляментом і будинком компартії і домагалися наведення порядку в автономній області Косово, заселеної в більшості етнічними албанцями. Демонстранти вимагали, щоб самостійну область прилучити до Сербії. Демонстранти скандували: „Косово — це Сербія", „Вперед на Косово" та інші гасла. З коротким словом до демонстрантів виступив президент Юґославії Раїф Діздаревіч. Він зокрема підкреслював потребу єдности. Країна, на його думку, повинна залишитися неподільною, бо „розбиття і сепаратистичні тенденції ставлять під сумнів існування самої Юґославії", заявив президент, слова якого демонстранти перетривали голосними антиалбанськими вигуками.

У ЛОНДОНСЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ суді „Олд Бейли" почався процес у справі громадянина Голляндії Ервіна ван Гарлема, якого обвинувачують у шпиґунстві на користь Чехо-Словаччини. Виступаючи в суді, обвинувач Рей Емлот повідомив, що аґенти спеціяльної служби Скотланд Ярду заарештували 43-річного торгівця картинами ван Гарлема у його помешканні в Лондоні 2-го квітня минулого року в той момент, коли він приймав радіом зашифроване повідомлення з празького розвідувального центру. При ньому були знайдені записи прийнятих радіограм. Під час обшуку у квартирі аґенти знайшли також пристосування для розшифровування, заховані у куску мила. За словами обвинувача, судові будуть представлені докази того, що Ервін ван Гарлем підтримував радіозв'язок з Прагою від 1975 року. Обвинувачення вважає, що він є таємним аґентом чехо-словацького уряду.

У НОВОМУ РІШЕННІ ВЕРХОВНОГО Суду ЗСА ствердженo, що місцевості можна буде притягати до судової відповідальности в деяких випадках поранень, які були спричинені з браку відповідно вишколених поліціянтів чи інших працівників міста, котрі не зуміли передбачити даної проблеми. Це одноголосне рішення суду є дуже важливим, бо воно поширило засяг закону щодо громадських прав з 1871 року.